

מיחייב איניש לבסומי בפוריא

בהלכה ובאגדה

ת. הרב קוק | עולת ראי"ה על ברכות המגילה

שושנת יעקב צהלה ושמחה בקראותם יחד תכלת מרדכי:

אמר רבא
מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע
בין ארור המן לברוך מרדכי רבה ורבי זירא
עברו סעודת פורים בהדי הדדי איבסום
קם רבה שחמיה לרבי זירא למחר בעי
רחמי ואחיה לשנה אמר ליה ניתי מר ונעביד
סעודת פורים בהדי הדדי אמר ליה לא בכל
שעתא ושעתא מתרחיש ניסא

ב. רמב"ם | מגילה, פרק ב'

טו כיצד חובת סעודה זו שיאכל
בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו.
ושותה יין עד [3] שישתכר וירדם בשכרות:
וכן חייב אדם לשלוח שתי מנות של בשר או
שני מיני תבשיל או שני מיני אוכלין לחבירו
שנאמר ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מנות
לאיש אחד. וכל המרבה לשלוח לרעים משובח. ואם אין לו [3] מחליף עם חברו
זה שלוח לזה סעודתו וזה שלוח לזה סעודתו כדי לקיים ומשלוח מנות איש לרעהו

ג. רמב"ם | יום טוב, פרק ו'

כ כשאדם אוכל ושותה ושמת ברגל לא ימשך
ביין [10] ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל מי
שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה. שהשכרות
והשחוק הרבה יקלות הראש אינה שמחה אלא
הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות
והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר
הכל שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה'
אלהיך בשמחה ובטוב לבב (מרב כל) הא למדת
שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבוד את השם
לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות:

ד. שו"ע | או"ח, סי' תרצ"ה (דיני סעודת פורים)

ט אומר על הנסים. ואם שכת על הנסים צ"ח מחזירין אותו דלא סגי דלא אכיל (שלי"ה רש"ל בשם ר"י פולק מט"מ) ומ"מ דנרזו ל"ע דלטו מי עדיף מתפלה
דחונה היא ואפ"ה אין מחזירין אותו וכ"ש צ"ח ולכן נ"ל דלא כדכר אכל סעודה אחת ביום שזו אין מחזירין אותו. דהא אי צעי (ע) לא אכל יותר וכמ"ש ז"י סימן קפ"ח
בשם התוספו' ע"ש ואע"פ שרש"ל לא כתב כן נ"ל מ"ש עיקר אליבא דהלכתא כי מדינא נ"ל (ע) דלעולם אין מחזירין אותו כי לא מצינו שחייב לאכול פת צפורים ומאי
למיפטר נפשיה בשאר מיני מטעמים. ולכן נדון זה שאכל כבר פשיטא דאין להחזירו ולחוש לנפיק צרכה לנעלה: ומ"ב צמדרי כחוב בקלף היה אוכל סעודת פורים צע"ש

ב (א) יחייב לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין
ארור המן לברוך מרדכי: הגה (ב) ויש אומרים דאין
נריך להשתכר כל-יך, ג אלא ישפה יותר מלימודו (כל ט)
(ג) [3] וישן, ומתוך שישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי'
(מהרי"ל), ואחד המרצה ואחד הממעט ובלעד שיכין לבו לשמים. ואין
להתענות צפורים מלכד ד תענית חלוס. ועיין לעיל סימן תקסח וסימן
תקע. יש שנהגו לנבש בגדי שכת ויוס"טוב צפורים, וכן נכון (מהרי"ל).
ונוהגים לעשות סעודת פורים לאחר (ג) מנחה, וערצית יתפללו בלילה,
ומתפללים מנחה תחלה בעוד היום גדול, ד ורוב הסעודה צריכה
להיות ביום (מנהגים), ולא כמו שנוהגין להתחיל סמוך לערב ועיקר
הסעודה היא ליל ט"ו.

א. רא"ש | ברכות, פרק ז', סי' כ"ג

הלך נראה לרבינו יהודה [1] דחייב אדם לאכול פת
צ"ט משום שמחה משום חלקו חזיו לאכילה ועיקר אכילה הוא לחם והא דאמר'
בסוכה מכאן ואילך רשות דאי צעי לא אכיל הכי קאמר רשות משום סוכה ולעולם
חובה היא משום שמחת יו"ט
מעדני יו"ט

[2] דחייב לאכול פת ביו"ט משום שמחה בו'. והא דאמרין אין שמחה אלא
בבשר כלומר דבבשר היו שמחה אכל ולאי דפת צעי צדיה כדמסיק דעיקר אכילה הוא לחם
ובכחי לא קשיא דר"פ דלעיל דף ל"ה סוף ע"ב וכן צפרק הרואה (דף פ"ז ע"א) [סי'
ט"ו] לחד שניוא אין הפת משמח אלא כדאמרן דעיקר שמחה בבשר אכל עם הפת:

[3] מחליף עם חברו

ז. רי"ף ור"ן | על פסחים קח: (כג. בדפי הרי"ף)

מה תועלת תיניקות ביין. כלומר דבכי הא לא שייך לחנכס
במלות דכיון שאין נהנין ושמחין צו אינו להס דרך סירות:

ת"ר ה"ד
בוסות הללו צריך שיהא בהם כדי רביעית
אחד אנשים ואחד נשים ואחד תיניקות
אמר רבי יהודה וכי מה תועלת תיניקות
ביין אלא מחלק להם [קט"ו] קליות ואגוזים
כדי שישאלו

והנה ההארה הנמשכת ביום הקדוש הזה היא ממש מצד קדושת הגוף
הישראלי. כי קיימו וקבלו בו את התורה ברצון מה שהי' מקודם לכן מודעה רבא
לאורייתא (שבת פ"ח.), וזה האונס לא הי' כ"א לגופים, כי הנפשות נהנות מאור
העליון, וזהו רצונם וכבודם לקבל עליהם עול תורה ומצות, אבל הגופים עוד לא
נתקנו לגמרי, ע"כ הי' כבוד עליהם עול התורה, אמנם כאשר שחה לעפר נפשם והמן
הרע רצה לשלוט בגופם, וכאשר הי' ד' להם לישועה נפדה גופם מהכוחות הרעים,
ולא נמצא בהם רצון כ"א בלב אחד לאביהם שבשמים. ע"כ ביום זה לעד הצללים
ינוסו, ואף כי בכל ימי השנה הוא כעובד ע"ז (ע' ברכות ל"א:), מפני שהכת השכלי
מסתלק, ויש ב' סיבות לזה, כי השמחה היא מעלה גדולה דבקה עם אור השכל בעצם,
וכיון שהשכל צר אין הגוף יכול לקבלו כ"א כמדתו, אבל כשמתרבה יותר מדאי אין
השכל סובל את האור, והאור יוצא ומסתלק למעלה, ונשאר הגוף בלי אור, ומיד הוא
מסוכן מהני דקיימי עליו כי כסלא לאוגיא, אבל ביום זה יש כאן ב' לטיבותא, חדא
שעצם השכלי מוזכר הוא ויכול לקבל אור שמחה גדולה ולא-יתבטל, ועוד שאפי' אם
יסולק אור השכל מכלי הגוף הנה כחות הגוף בעצמם כבר קדושים הם, ושומרים מכל רע
ומדביקים עצמם לשלמות האמתית שבאור פני מלך חיים, ע"כ המצוה או לבסומי,
וממשיך אור גדול ע"ז כמבואר בדברי הארז"ל. ולולא דמסתפינא הי' נ"ל, דאף
שבכל הימים שתוי אל יתפלל, מ"מ ביום זה הואיל ומצותו בכך לא מטריד, זולת
שיכור גמור שצ"ע אם הוא מהמצוה. כי עיקר טעם שתוי אל יתפלל י"ל מפני
שהתפילה היא העלאה למעלה כקרבן לד', ואם נמצא בענינו דבוק רע הרי הוא
מקריב ע"ג מזבח העליון דבר שאינו ראוי לקדושה, אבל ביום זה כחות הגוף ג"כ
מקודשים לשמים, והאור חופף עליהם בכל גונו, וע"כ י"ל דה"ט דמלאכה לא קבלו
עלייהו בפורים, דכהיום אין הגשמי מתנגד לרוחני, ע"כ בכל יו"ט, שעיקר התכלית
של כולם שיהי' מקרא קודש להתענג על ד', לא יתכן להיות עסוק במלאכות חול,
שהן שייכות ל"ט מלאכות דמעלמא דאתלטיא, משא"כ היום שנהפכה הקללה לברכה,
ואפי' עסוק במלאכה שם הוא מוצא אור הקדושה, כי נפל הקיר הטח תפל עלי שיה
קודש, ועשרה כתרין דמסאבין נשברו בחדא זקיפא דעשרת בני המן, ע"כ האור
מגולה ע"י המגילה, ובין בדברים ודעת לנפשך ינעם.

מגן אברהם נ"י

ישיבת כרם ביבנה

ה. מגן אברהם | על או"ח, סי' תרצ"ו (דיני הספד ותענית ועשיית מלאכה בפורים) ס"ק ט"ו
[אפשר ט, כ3] שמחה, ואין שמחה אלא בבשר [פסחים קט, א]. ומכל מקום קשה דהא יום טוב נמי שמחה כתיב ביה, ואין חיוב לאכול בשר
רק בזמן שצית המקדש קיים, עיין סימן (תקי"ט) [תקנ"ט] [3] [צ"י עמוד קנא ד"ה ובמ"ש: שו"ע סעיף א] [6] [10]. לכן נראה לי דלילה עכ"פ לא
יאכל בשר, דהא בלאו הכי יש נמנעים, [1] כמו שכתבתי סימן תרצ"ה סעיף ב' בהג"ה [ס"ק ו]. ומה שכתב ונראה לי דוקא בלילה, קאי
אמגילה: